

Til

Dansk Selskab for Almen Medicin (DSAM)

Høringssvar til DSAM FAQta-ark om PTSD i almen praksis

Bedre Psykiatri hilser DSAM FAQta-ark om PTSD i almen praksis velkomment og vurderer, at det rummer en fyldestgørende og hensigtsmæssig kilde til området.

Bedre Psykiatri ønsker dog i den anledning at gøre opmærksom på en forbigået risikogruppe i arket (jf. boks side 2) som er pårørende til personer med psykisk sygdom.

En høj grad af omsorgsgiverbyrde kombineret med en stræben mod et almindeligt hverdagsliv kan påvirke mange arenaer af pårørendes liv, og i et omfang, der reelt set kan svække muligheden for effektiv hjælp og støtte i patientens behandlingsforløb. Såvel debuterende som erfarende pårørende til et menneske med psykisk sygdom må ofte jonglere med ukendt territorium om psykisk sygdom som fx uforudsigelighed i vrangforestillinger, hallucinationer, aggression, trusler, vold, selvmordsadfærd, forstyrrelser i personlighed og funktionsniveau samt et redefineret hverdagsliv, ekstraordinære praktiske opgaver og følelsesmæssig tumult.

I rigtig mange tilfælde kan pårørende til psykisk syge dermed blive så belastet af situationen, at de selv opfylder kriterier for psykiske tilstande og heriblandt posttraumatisk stress symptomer. En tilstand som ofte er kendetegnet ved en langvarig og meget traumatisk forløb, som opstår efter voldsomme, katastrofeagtige psykiske belastninger og personen genoplever den skræmmende hændelse (får flashbacks) i vågen tilstand og ofte også som mareridt. Man forsøger som pårørende at undgå situationer eller lignende som minder om hændelsen. Dette kaldes undgåelsesadfærd og vil ofte medvirke til at forstærke sygdommen. Mange er plaget af irritabilitet, har svært ved at sove, har svært med at koncentrere sig og huske og har humørsvingninger. Forholdet til ens nærmeste familie og venner bliver ofte påvirket. (sundhed.dk).

Studier finder, at op mod en tredjedel af pårørende til personer med psykose opfylder kriterierne for posttraumatisk stresslidelse (Barton & Jackson, 2008; Jansen, 2014), mens nyere studie kan påvise posttraumatiske symptomer for næsten halvdelen af de pårørende (Kingston, Onwumere, Keen, Ruffell & Kuipers, 2016). Lignende er også genfundet i bl.a. Loughland et al. (2009) og Hanzawa et al. (2013), Kageyama M, Solomon P (2018).

Herunder bekræfter forskningen også, at børn af forældre med psykisk sygdom er i alvorlig risiko for at udvikle PTSD i voksenalderen som følge af forældrenes psykiske sygdom. Psykisk sygdom hos forældrene er således på lige fod med fysisk og seksuelt overgreb samt vanrøgt associeret med den højeste risiko for udvikling af PTSD senere i livet sammenlignet med andre traumetyper (McLaughlin et al. 2017).

Se også referenceliste nedenfor

Med venlig hilsen

Bedre Psykiatri

Referencer

- Barton, K., & Jackson, C., (2008). Reducing symptoms of trauma among carers of people with psychosis: pilot study examining the impact of writing about caregiving experiences. *Aust. N. Z. J. Psychiatry* 42, 693–701. doi:10.1080/00048670802203434
- Eckardt 2018 Belastende livsvilkår: Pejlemærker for personalets møde med pårørende i psykiatrien *Nordisk Tidsskrift for Helseforskning* nr. 2–2018, 14. årgang [Belastende livsvilkår: Pejlemærker for personalets møde med pårørende i psykiatrien – DOAJ](#)
- Hanzawa, S., Bae, J., Bae, Y. J., Chae, M., Tanaka, H., Nakane, H., . . . Nakane, Y. (2013). Psychological impact on caregivers traumatized by the violent behavior of a family member with schizophrenia. *Asian Journal of Psychiatry*, 6, 46–51. doi:10.1016/j.ajp.2012.08.009
- Jansen JE. (2014) Towards a better understanding of caregiver distress in first---episode Psychosis: A study of psychological factors PhD Thesis 2014 <https://www.google.com/search?client=firefox-b-d&q=Towards+a+better+understanding+of+caregiver+distress+in+early+psychosis%3A+a+systematic+review+of+the+psychological+factors+involved>.
- Kageyama M, Solomon P (2018) Post- traumatic stress disorder in parents of patients with schizophrenia following familial violence. *PLoS ONE* 13(6): e0198164. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0198164>
- Kingston, C., Onwumere, J., Keen, N., Ruffell, T., & Kuipers, E (2016). Post traumatic symptoms in caregivers of people with psychosis and associations with caregiving experiences. *J Trauma Dissociation*, 17(3), 307–321 doi.org/10.1080/15299732.2015.1089969
- Loughland, C. M., Lawrence, G., Allen, J., Hunter, M., Lewin, T. J., Oud, N. E., & Carr, V. J. (2009). Aggression and trauma experiences among carer-relatives of people with psychosis. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*, 44, 1031–1040. doi:10.1007/s00127-009-0025-5
- McLaughlin KA, Koenen KC, Bromet EJ et al. Childhood adversities and post-traumatic stress disorder: evidence for stress sensitisation in the World Mental Health Surveys. *Br J Psychiatry* 2017;211:280-8.
- Onwumere, J., Bebbington, P., Kuipers, E. (2011). Family interventions in early psychosis: specificity and effectiveness. *Epidemiol Psychiatr Sci.* 2011 Jun;20(2):113-9. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/21714356>
- Thornicroft, G. & Ruggeri, M. & Goldberg, D.. (2013). *Improving Mental Health Care: The Global Challenge.* 10.1002/9781118337981.